

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 60 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje traktirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

**Belgrad 19. decembra.** Oficijalno. Včeraj jutro je srbska vojska zasedla močno pozicijo Mramor. Knez je ogledal pozicijo.

**London 19. decembra.** Angleški parlament ima 17. januarja skupaj stopiti. „Standard“ pa poroča, da je vlada sklenila, parlament prej sklicati, da predloži svoje naredbe vsled orijentalne vojne in da terja ekstra-kredit za povečanje angleške vojne moči.

**London 18. decembra.** Poročila Reuterjevega agentstva iz Carigrada poročajo: Turški vladni krogi razlagajo turško posredovanjsko noto tako, da se Turčija še nema za zmaganost, temuč da hoče iz popustljivosti vojni konec narediti, in se postavljajo na stališče konferenčnih terjatev pred vojsko.

Poradim 18. decembra. Poročilo, da je Osman paša umrl, nij resnično. Njegove zdravstveno stanje nij nevarno.

**Belgrad 18. Horvatović je vzel Adlie.** Polkovnik Benički obstreljava Mramor. Profesor Kujundžić snuje prostovoljno študentsko legijo.

**Carigrad 17. dec.** Rusi so začeli streljati na Erzerum.

## Vojska.

Srbi so vzeli Mramor, to je pozicija, s katere bodo skušali vzeti važno mesto Niš, in tako protrgati Turkom pot v Sofijo.

O razpoloženjih in napredovanjih ruske vojske denes nij važnejših poročil. Valjda tudi sneg in mraz razširjenje operacij zadržuje.

## Ruski glasovi o plevenskej zmagi.

„Novoje Vremja“ piše: Oceniti vso važnost udaje Plevne v sedanjem trenutku nij mogoče. Sedaj govori ta dogodek najjasneje srcu, temu čuvstvu, katero se je tako mučilo, tako trepetalo, tako bojazljivo prisluševalo vsem mogočim poročilom, ki je tako boječe govorilo o svojih nadejeh, ali v narodno moč vendar nij prenehalo verovati. Uspehi na Kavkazu so bili radostni za to čuvstvo, oni so vtrjevali naše nadeje, ali kaj takega — nij bilo. Plevna je pala končno, pala je na sto in trinštirideseti dan, odkar je zadel Šildersöldner s svojimi ne baš velicimi silami na Osmanovo armado in od kar se je ime Plevne in ime tega polkovodca prvokrat razneslo po Evropi. Plevna je pala in veselje nema meje, ker ta zmaga uničuje vse to, kar je poprej srce težilo, vrača mu bodočnost in zdravje. Ta zmaga obuduje nekako k življenji bolnika, spečega v letargičnem spanji. Mi nismo ne čuli in ne spali; mi smo kazali znake življenja, včasih je bilo življenje tudi zaprto, ali čutili smo, da nas nekaj veže in nam ne da raztegniti členov, pokazati vse svoje moči. In evo, ta letargija je uničena, mi smo znova svobodni, mi moremo dihati z vsemi prsi in gledati smelo naprej.

Evo naravni pomen te zmage, evo uzrok velike radosti, ki se je javila tako glasno, ki pošilja toliko blaženih in slovesnih pozdravov tija, kjer se raduje sedaj naša čudevita armada, kjer se raduje Voditelj ruskega naroda, ki je povzdignil znamenje osvobojenja.

Ali, ponavljamo, sedaj nij mogoče oceniti vseh posledic te zmage, nemogoče predvideti, kaj je ona s soboj prinesla.

Sedanja minuta meče žreb Turčiji, pred Rusijo stoji omamljeno islamovo čelo in vriva

se nam stavek Korana: „Nijeden narod se ne bo kaznoval poprej, nego pride njegov čas; ko pa pride čas, se kazni ne bo odložila ne za trenotek“.

Je li prišel ta čas? Mi vemo samo to, da slavi slavje pravično delo, in da nas ta vera, katera nas je navduševala, in te nadeje, katere smo gojili, nijso prevarile. Zginili so črni oblaki, ki so zakrivali nebes in posvetili so z oživljajočo močjo jasni žarki solnca za ruski narod. Na izhodu se sveti, ali na zapadu se zbirajo črni oblaki. Samo Nemčija nas pozdravlja in razlegajo se v Berlinu zvuki ruske narodne himne in slavi se hrabrost naše armade. Na bregovih Temze so drugi zvuki — prizivi za posredovanje, za proganjanje ruske slave in ruskega velicega dela: „kmalu, kmalu zapustite Rusijo, zjedinito se vsi skupno, slavni evropski koncert, in iztrgali bomo Rusiji sad njenega nasilja, njenih žrtev, njene krvi“. Tako je treba tolmačiti vse najprijaznejše najuljudnejše govore, ki dohajajo k nam z bregov Temze. Stari lord, ta Mozej konservativne Angleške, ali brez božjega blagoslova, je storil gotovo uže denes potrebne korake, da bi se slišal njegov glas tudi na Bosporovih bregovih in v ravno kar pridobljeni Plevni. Komu nij znan smisel teh besedij, katere je on izročil telegrafu?

Ali smisel ruskih besedij tudi lahko ugajemo. To bodo nedvomljivo smeje, neodvisne besede, dostojne velike države, katera je sama začela svoje delo in ga bo sama končala. Ona ne bo dopustila posredovanja, ne bo dopustila, da bi to, kar je ona nasejala, drugi poželi. Ona je stavila in stavlja v idejo osvobojenja svoje lastne interese, svojo lastno osodo. Da, svojo lastno osodo.

Na izhodu, ki se denes sveti, je napisan naš del. Nismo šli zastoj s severja na jug

## Listek.

### O vednostnem časopisu „slovenske Matice“.

(Konec.)

Ker ostane tedaj po vsakem našem časopisu prva naloga, podučevati, bo moral tudi tam one razumljive pisave se držati, kjer bo zares kaj izvirnega, novega prinesel. Od druge strani pa bo moral ravno zaradi podučevanja le dognane resnice razpravljati in vse bolj ali menj oddaljene dozdevnosti opuščati, jih k večjemu površno omenjati. Ali še po takih omejenostih ostane za časopis premnogo vednostnih oddelkov.

Veda kakor taka je v vseh vejah enako veljavna in gojenja vredna. Gledé te vrednosti bi časopis ne smel nobenega oddelka pred drugim in na škodo drugega obdelovati. Ali

korist in potreba tega in onega oddelka je različna.

Po potrebi in koristi bo moral časopis vednostne oddelke ceniti in po tem merilu tudi razumno na debelo in drobno obravnavati. Potreba in korist bo v tem časopisu tako merodajna, kakor nobeno drugo načelo ali obilost.

Iz tega sledi, da ne bodo smeli pisatelji temu časopisu podajati, kar bi se njim spoljubilo. Naj bodo ti delavci še tako plodoviti in dobre volje, morali se bodo ozirati na specifične razmere slovenske in tedaj korist in potrebo pred vsem poštovati. Od ene strani ta omejenost delovanja nekaj pisatelje moti; pa naj jih tu izrečeno načelo odškoduje v misli, da bodo vsled malega lahko mnogo dobrega učinili. Od druge strani je razvidno, kako bo moral časopis uže v začetku svojim delavcem predale določiti in

omejiti, da bo z malim kar mogoče mnogo učinil.

Korist in potreba te ali one vede se menja po času in razvitku naroda.

Zato je treba preiskavati, katerih vednostnih oddelkov nam je potreba najbolj širiti. Sicer veda nij na ta ali oni del človeštva navezana. Vendar pa imajo tudi narodi svoje posebnosti, ki se tudi v delovanji in rodovitnosti te ali one vede kažejo.

Nam morajo, zlasti tudi v vednostnem časopisu, tisti oddelki vede pred očmi biti, ki utegnejo Slovanstvo krepiti in spoznati. Kar koli tedaj v tem oboru za vedo sposobnega in koristnega najdemo, naj se vednostno tudi v časopisu obdeluje.

Naj se nikdo pred tem svetom ne ustraši

\*) Nekateri strani tega vprašanja so v letošnji „Zori“, pod naslovom: „Misli o duševnem napredku Slovencev“, na kratkem navedene.

meji zapadom in izhodom. Z zapada so šle k nam ideje omike; predelovaje jih v vignji ruskega duha in ostajaje neodvisnimi v svojem bitstvu moramo gospodovati na izhodu, kjer je ruska armada prižgala naše solnce. Izhod mora biti naš, nasilja morajo prinesiti sad najprej nam in po nas podjarmljenim narodom.

Ruski topovi bodo varovali vhod v Črno morje. Carigrad bo postal svobodno pristanišče raznim plemenom in ruski človek se bo čutil tam kakor doma. Zaliv Zlatega roga se napolni z ruskimi ladjami, katere bodo prinašale sem izdelke našega juga. Evo mošeje z minareti, a ž njimi vred se bo povzdigoval nad razkošnimi vrtovi križ sv. Sofije. To, kar se je vzelo krščanskemu Bogu, s čemer je začel Turek svoje slavje v Carigradu, slavje Muhameda nad Kristom, to se povrne Kristu. Še mnogo drugih krščanskih hramov bo povzdigovalo svoje kuplje z lesketajočimi križi. Črno morje se bo bliščalo z ruskimi flagami in odprta nam bodo vsa pristanišča. Orjaško se bodo delale železnice, ali v mestih Črnega morja bo mirna kipeča delavnost. Smelo in važno bo gledal ruski človek in govoril bo: vse to je moje delo, vse to je kupljeno s težavnim trudom, po dragej ceni, ali zato so pa tudi rezultati veliki...

Bomo pa li mi to doživeli? V vsacem slučaju smo pričeli mi slavno delo in spomin o njem bo prešel kakor bister orel k našim potomcem in jih bo navdihnil za podvzetja. „Pride belolas narod s severja in iztrebi nesramne izmaelite“, govori neka stara pravljica, ki se je kmalu potem razširila, ko so Turki Carigrad vzeli. Iztrebitelj bo ruski narod. Naloga je pred njim in on jo spolni.

Bo li Plevna preddurje k Carigradu, bode li ona prvi korak k temu mestu... ali naše gäslo je — naprej, naprej!... Visoko je povišeno znamenje osvobojenja, narodno znamenje obnovenja velicega plemena. In Rusija ne bo zapustila tega znamenja...

„Golos“ pravi, da mora vsak ruski človek, sprejemši to slavno vest, iskreno in z dna srca moliti: „Gospod sil z nami bodi!“

„Čast in slava“ — pravi dalje „Golos“ — „ruskemu vojaku, s čegaver trudom se je poprej načrtani plan pripravil v izvedenje in k dobremu koncu. Tu pod Plevno se je podvrigel ruski vojak težkeji skušnji; videl je sovražnika in nij ga napadal, potrpežljivo čakaje, kedaj se če dovršiti poprej načrtano. V malih praskah in v večjih bojih se je pokrtil ruski

vojak uže s slavo hrabrega in srčnega bojevalca: sedaj je pridobil čast, ki je dostojna potrpežljivega prenašanja in stanovitega trudoljubja.“

„Birževeje Vedomosti“ vskliknejo: „Slava v višnjih Bogu i na zemlji mir, v čelovečeh blagovoljenje!“ in sklepajo: „Vest o padu Plevne je vest o zaključenju miru, vest o vrnitvi vojakov, kateri so tako dolgo životarili v Bulgariji in tako potrpežljivo prenašali mraz in pomanjkanje. Ne povrnejo se vsi; mnogo jih bomo pogrešili: ali vrnejo naj se zdravi vsaj oni, katere je ohranil Bog do pada Plevne.“

„Ruskij Mir“ pa pravi: „Na Plevno je bil obrnen pogled vse evropske diplomacije. Neprijateljski del izmejnje se je bal uspeha z orožjem in je nastavljal vzetje Plevne za načelno točko pri dogovorih o palijativnem miru. Mi smo trdno prepričani, da se te neprijazne želje naših neprijateljev ne bodo spornile in da bodo ruski vojaci pridobili „konec delu“, ali sedaj, in sicer popolen konec, konec za vselej ali... ali se bo pa dobil v carigradskih stenah.“ S-n.

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 19. decembra.

Uže včeraj smo na tem mestu kratko poročali, da je nemška in nemškutarska večina v **državnem zboru** zavrgla predlog Kusy-Vošnjakov. Iz časnikov vidimo, da je minister Lasser osorno odgovoril terjatvam po večji tiskovni in zborovni svobodi. Celo nemška poslanca Schönerer in Kronawetter sta govorila proti vladi. Mi hočemo govor Kusyjev, Fanderlikov („konec debate“ je drugim govornikom odstrigel besedo) po stenografičnem zapisniku prinesiti, kadar nam doide.

Grof **Andrássy** je 18. t. m. tudi v odseku avstrijske delegacije govoril zaupno o vnanji politiki in več aktov odbornikom bral. Tudi ti so mu obljubili molčati, kar jim je povedal. Herbst pa se je zahvalil za zaupanje in obširno pojasnjenje.

Modrejši nekateri vladni **Magjari** so se začeli nesramnih turških demonstracij svoje ulične druhalne sramovati in bati. V drž. oger-skem zboru je bilo skleneno, ministru pravosodja naročiti, da preiskuje in kaznuje razgrajalce od nedelje, ker so „poslanca“ Tiszi imuniteto kalili. Za to pa ne, ker so revolucionarne sklepe sklepali? Zoper zaveznika našega cesarja hujskali?

### Vnanje države.

Na posredovanje za **mir** in njegov uspeh noben resen list ne verjame. Pruska „National Zeitung“ pravi, da Rusi še nikoli

nijso imeli tako nevezanih in prostih rok, da gospodarstvo Črnega morja oboré, kakor zdaj. Od tega je pa vsa prihodnost ruskega naroda odvisna.

**Srbski „Istok“** trdi, da je Rusija obljubila Srbiji Bosno in Staro Srbijo.

Iz **Bukarešte** se javlja, da je ruski car tam prišel, in na kolodvoru od rumunske kneginje, ministra Kogolniceanu in kneza Gorčakova ter neizmerne množice, ki je navdušeno „hura“ vpila, sprejet bil.

Upor na **Kreti** ima bolj naroden nego versk pomen. Oklic odborov se obrača na krétske muhamedance in jih pozivlje, naj kot grške narodnosti sorojaki s kristijani zoper Turka držé.

Direktor naše južne železnice, Bontoux, se je dal letos voliti v **francosko** zbornico kot protirepublikanec. V seji 17. decembra pa zbornica njegove volitve nij verificirala. temuž jo s 313 glasi proti 201 zavrgla. Bontoux je v svojem zagovoru naglašal, da je kot železniški direktor 25 let v Avstriji delal za francoske interese.

**Italijanski** bivši ministerski predsednik Depretis snuje novo ministerstvo. Poklical je prvosednika parlamenta Crispija k sebi, kateri bode ali notranje ali vnanje ministerstvo prevzel.

## Dopisi.

**Iz Ptujja** 17. decembra. [Izv. dopis.] (Paberk iz skupčinskih sej okrajnega zastopa ptujskega.) Okrajni zastop v sedanji sestavi zanima se za blagost in korist ptujskega okraja, ter deluje složno in v lepem sporazumu, kolikor se za njegovo področje, izlasti častno je vedenje stranke, katere so voditelji gg. ravnatelj Fichna, dr. Mihelič in Pisk; ona podpira vsak pameten in koristen predlog, prihajaj si od te ali one strani ne glede na osebnosti. G. F. popravil je z drugovi „Opravičnik“, da se smemo z njim dičiti. Zapisnik skupčinskih sej piše in čita se v obeh jezikih, takisto se svobodno govori v tem ali onem jeziku, kakor je komu priličnejše. §. 25. se je prvlje glasila: Praviloma sme vsak zastopnik iz svojega mesta govoriti v nemškem ali slovenskem jeziku, a sedaj je nepotrební „praviloma“ opuščen. Želeti šče je, da bi se vsak predmet na glasovanje dajal v obeh jezikih zbog občne razumljivosti in uklona smešnih prigodkov; postavimo v predposlednji seji bilo je število glasov v nekem predlogu „za“ in „proti“ v menjšini, ker nekteri zastopniki nijso razumeli, o čemur se je glasovalo. S prvomestništvom in jegovim vedenjem pa se nikakor ne moremo skladati in zadovoljati. Razlogi.

ali zavoljo enostranstva zavzame! Obor Slovanstva, bodi si gledé zemlje, njenih plodov, prikaznij in ljudij in ljudskih skupin v raznih vejah slovanskega plemena — ta obseg je tako velikansk in mnogostransk, da bo težko kako vednostno vejo najti, ki bi tu svoje hrane ne dobivala.

Ravno delovanje v tem oboru utegne zavoljo novega gradiva vsaj v novosti delavcem izvirnost naobraziti. S tem, da bodo vedo v tem smislu širili, jo bodo z raznimi podatki tudi na znotraj množili.

Ako ravno smo prej strokovnjaške obravnave iz našega časopisa odstranili, dobijo strokovnjaki ravno po tem potu gradiva za potrjevanje starih vednostnih resnic in morda tudi vsaj statističnih pripomočkov za nove naslednosti in zakone.

Komur nij ta prevdarek zadosti, naj pomisli, da n. pr. geologi vedoma ali nevedoma po enakem načelu delajo. Geolog pre-

iskuje, ker ne more povsod biti, določen del zemlje, in vendar v svojej omejenosti dotično vedo množi: nikdo mu ne očita, da je vedo v preozke meje skoval.

Časopis bo tudi zasluge imel v našem smislu, če tu pa tem kako izvirno delo v jedru posname. Po takem načinu čitatelji mnogo izvedo, če tudi vsega v izvirnikih ne berejo.

Sploh pa bo prostora moralo biti za kritiko zares vednostnih in nam koristnih knjig. Pa tudi ta naloga bo morala ekonomično boljše mej drugim izbirati.

Daleč po svetu bo treba časopisu gledati, da bo slednjič vse novosti našega smisla o pravem času naznanjal in tako do sedaj neizpolnjenej slovenskeji želji ustregel.

S tem, kar smo našli, bo delokrog časopisov omejen, omejen ne po naslovu samo, ampak po pogojih, katerih brez škode nij mo-

goče se ogniti, niti časopisu, niti delavcem njegovim.

Takih pogojev bo moralo vodstvo vedno se spominjati. Moralo bo vodstvo pred vsem dosledno biti v podajanju duševnega blaga. Ono prevzame za na videz malo početje prevažno in težko breme. Če tudi vodstvo zdaj ne bi bilo znano, naj pokaže, posebno pisateljem, da svojo nalogo razume; potem bo s tem znano postalo. Če tudi ena sama moč nij lahko vsem vejam vede kos, bode vsaj toliko mogla sprevideti, ali je to ali ono gradivo po naših načelih napravljeno, ali je specifično strokovnjaško, ali pa za čitatele vednostnega časopisa. Za vse drugo ostanejo pisatelji odgovorni. Da ne bodo ti brezobzirni, to ukazuje uže njihova modrost. Dalje pa naj se tu prvokrat na domačih tleh lepa naloga izpolnjuje: naj se vsi spisi hladno in nepristransko po načelu resnice razsojujejo.

Uredništvo pa, naj si bo iz enega ali

Lani je deželnemu zboru predložil okrajni zastop prošnjo na razširjenje realne gimnazije ptujske v osemrazrednico, a deželni zbor je odbil to prošnjo z večino peterih glasov. Vide veliko potrebo in koristnost tega zavoda za Ptuj in posebno za njegovo okolico, stavil je B. Raič z drugovi naslednji predlog: „Podpisani okrajni zastopniki predlagajo, naj se prošnja okrajnega zastopa zavoljo razširjenja realne gimnazije ptujske v osemrazrednico znovič izroči deželnemu zboru s tem pristavkom, da nek del stroškov prevzame okraj.“ Ta predlog je bil v skupščinski seji dne 29. septembra t. l. sprejet in okrajnemu odboru se je naročilo, da v bodoči seji, namreč 11. decembra t. l., o tem poroča in predloge stavi; a okrajni odbor pod prvomestništvom g. dra. Strafelle tega nij storil, nego ta je račil v skupščinski seji samo omeniti, ka je g. ravnatelj F. določen dotično prošnjo sestaviti, a dosle šče nij predložena. Amen. Na predlagateljev prigovor, ka jedro predlogu je bilo določiti neko svoto, katero bi okrajna blagajnica vsako leto plačevala za rečeni zavod in ka je okrajnemu odboru bilo v poslednji seji naročeno to reč preudarjati, poročevati in predlog staviti, resnil je prvomestnik, ka tega nij v zapisniku, čital je nekaj iz zapisnika in spet ponavljal, ka ne najde te povedi, na to mu je dr. Mihelič s prstom pokazal na dotični stavek. G. Pisk je predlagal 1000 goldinarjev, kar daja 1 kr. občinskih nalog; odbor poprašan, koliko on nasvetuje, in naj svoje mnenje razkrije, gledal je drug drugega belno, a gospod Piskov predlog sprejet je bil soglasno. Starodavni in staroslavni Ptuj! dobro pazi, kdo je tvoj prijatelj in kdo sovražnik. Predmet tolike vrednosti za Ptuj ne bi smel se tako na lehkem opravljati od strani prvomestništva. — Stara kača!

V našem okraji občinska županstva zvečine lagodno gospodare z občinskim imetkom in v nemarno polagajo račune, radi tega zdelo se je potrebno naslednji nujni predlog staviti: „Podpisani okrajni zastopniki predlagajo, naj slavni okrajni odbor vsem občinam ptujskega okraja določi dobo, do ktere imajo občinski zastopi predložiti račun o občinskem imetku, in predstojniki tudi o občinskem ubožišči na 1877. leto, in naj se v tej skupščinski seji izvoli pododbor, kateri bode navedene račune pregledal, izpital in v bodoči ali drugi občini-

več članov, naj skrbi glede jezika, da bodo vsaj gramatične oblike dosledno rabljene. Vednostnemu časopisu se na prvem mestu spodobi, tudi v tem doslednost kazati.

Glede tehničnih izrazov bi jaz željo priteknil, da naj pisatelji gledajo najprvo, ali je mogoče iz domačih besednih korenin in priteklin pripraven in živ analogon ustvariti. Ako tega nij moč, naj se ne gleda samo na Hrvate, ampak tudi posebno na Ruse in Čehe, kako so si oni za ta ali oni izraz pomagali.

Moja zadnja želja naj bo ta, da si uredništvo ali po tukaj podanih, ali pa po drugih načelih in mislih svoj program ostro odloči in strogo omeji. Le po takem načinu bodo vedeli pisatelji primerne gradiva podajati; le po takem načinu bodo tudi naročniki z veseljem, ker z določenim in gotovim upanjem, po tem listu segali, in slednjič tudi čitatelji se množili. — Ako je treba: Audiatur et altera pars!

Na Danaji, 12. decembra 1877.

France Podgornik.

ski seji 1878. leta o njih poročal ter dotične nasvete stavil.“ Ptuj dne 11. decembra 1877. Kan temu predlogu je, da se občinski županje, nekoliko v neredu imajoči poslove občinskega zaklada in občinskega ubožišča, morajo na red in točnost v gospodarjenji in na dostojno spoštovanje zakonov. Ta predlog bil le mej sejo izročen prvomestniku, ali nij se mu htelo primerno §. 39. opravilnika prečitati ga skupščini, nego odložiti ga na bodočo sejo. Je li ta nepravilni prigodek nahaja svoj vzrok v tem, da šče spet občine imajo svoj dobrovoljni ples z računi na 1877. leto, ali pa v tem, ka je predlog učinjen od naše strani in v naščini?

V isti seji izročena je prvomestniku naslednja interpelacija: Popit na g. prvomestnika okrajnega zastopa ptujskega: „V § 41. opravilnika ptujskega okrajnega zastopa od dne 26. aprila 1877 čita se: Ta opravilnik ima se v nemškem in slovenskem jeziku pomnožiti in vsakemu članu okrajnega zastopa en prepis brez stroškov izročiti;“ a dozdej šče nismo prejeli rečenega opravilnika v slovenskem jeziku; — kako je s tem? — Ptuj dne 11. decembra 1877. — G. grof Wurmbbrand je istočasno meji sejo predal dva predloga prvomestniku in bila sta čitana, a ta popit je preložen na bodočo skupščinsko sejo. Najbrže se nij hotel g. dr. Strafella osmradiati zastran svojega točnega in prevestnega prvosedniškega uredovanja.

Kdor zagovarja, kakor g. dr. Strafella, ka bi kdo vej koliko stroškov delalo okraju, če bi se o stroških posamnih cestnih potez strogo račun polagal okrajnemu zastopu, a ne samo nekako poprek, kaže uže zdaleč konjsko kopito. — Tako obliko ima ravnanje g. prvomestnika okrajnega zastopa ptujskega za nas Slovence in za občno korist okolice ptujske.

### Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima petek 21. decembra popoldne ob 5. sejo. Na dnevnem redu so poročila šolske, pravne, finančne in policijske sekcije.

— (Slovensko gledališče.) V nedeljo 23. t. m. se bode predstavljala igra s petjem v 3 dejanjih „Na kmetih“, v kateri nastopi tudi pevski zbor dramatičnega društva.

— (Slovensko gledališče.) V ponedeljek predstavljalo je „dramatično društvo“ znano, izvrstno Albinijevo igro „Umetnost in narava“ — v tako rekoč — praznej hiši. Ne vemo, kaj je bilo vzrok tej praznoti, pa dozdeva se nam, da bi bila dolžnost vsacega rodoljuba, obiskati naše gledališče, in da je apatija na tem mestu v vsakem obziru neodpušljiva. In čudno je to posebno takrat, kadar se predstavljajo dobre igre, kakor vzdajnič. O predstavi samej omenjamo, da je bila dovoljna. Gospodična M. Nigrinova (Poliksena) je z glavno svojo nalogo storila, kolikor je bilo v njenej moči. Več od nje zahtevati, bi bilo — odveč. Gospodična Mancetova (Artemizija) se je hvalevredno potrudila izpeljati svoj nalog dostojno. Tu in tam bi bili sicer še marsikaj želeli, pa ona je početnica in zato jo moramo tudi s tega stališča soditi. Gospod Juvaničič (grof Born) pa nij začetnik, in zato smemo tudi odkritosrčno govoriti o njem. Priznamo sicer, da je njegova požrtvovalnost vse hvale vredna in da ima mnogo rutine in zato smo prepričani, da bi bil on

svoj nalog izvrstno izpeljal, ko bi se bil bolje — naučil; ker ga je včasih spomin zapuščal, ostalo nam marsikaj v tej lepeji igri nerazumljivo; v drugem smo bili zadovoljni z njim. Gospodu Schmidt (Bergen) naloga nij pristovala, zato je bil silo dolgočasen. Gospod Šušteršič (Natančič) pak je prav dopal in isto smemo o gosp. Kocelju (Morici) reči. Gospodična G. Nigrinova (Aurora) je zadovoljila le deloma občinstvo.

— (Plesne vaje) v čitalnici, kakor so bile prejšnja leta, je odbor prepustil posebnemu odseku. — Udje dotičnega odseka vabijo v imenu čitalničnega odbora čest. družabnike „narodne čitalnice“, da se udeležijo plesnih vaj, katere bodo: 1. V nedeljo 23. decembra, 2. v soboto 29. decembra, 3. v soboto 5. januarja, 4. v nedeljo 27. januarja, vselej počenši ob 7. uri zvečer. (Gospo in gospodične se prosijo, da prihajajo v domači obleki.) Oziroma se na dotični sklep čitalničnega odbora, prosi odsek, da vsak, kdor želi vpeljati gospodične ali gospode, a nij ud čitalničnin, naznani vsaj tri dni pred plesno vajo to svojo željo odboru čitalničnemu. Kdor želi „Kolo“ plesati, naj se udeleži sigurno prve plesne vaje.

— (Samoumori.) Iz Gorice se nam piše: Včeraj 17. decembra ob 1. po polu dne so našli na goriškem pokopališču, na gomili svoje žene, mrtvega 70letnega učitelja francoščine. Mož je trpel uže več časa na kamenu v mehurji, in prav to ga je spravilo do žalostnega konca. — Prav včeraj po polu dne je pa nek mestni fantalin z nožem ranil učenca I. realke tako nevarno, da je v smrtni nevarnosti.

### Izpred porotnega sodišča.

(Hudodelstvo ponarejanja javnih kreditnih papirjev.)

(Konec.)

17. junija t. l. dopoldne okolo 9. ure prišel je Lah L. Ermacora, ki je delavec v Jeršanovej opekarnici na Uncu, h krčmarju A. Lavriču v Planini, pil belo kavo in dal za plačilo natakariči desetak, da si plača račun 15 krajcarjev. Desetak se je zdel dekletu sumljiv in ravno navzočni občinski tajnik Stiksa nesel ga je žandarjem, kateri so ga tudi kot ponarejenega izpoznali in Ermacora takoj prišli. Ta je nekaj časa tajil, potem pa povedal, da mu je te bankovce, katerih je še 7 pri sebi imel, včeraj dal njegov tovariš Anzil, ko sta bila uže v postelji, z naročilom, naj jih zmenja in da bodeta delila.

Anzil mu je tudi pravil, da mu je dal ponarejene bankovce G. Lorenzini. Pozneje je Ermacora vse utajil in se zagovarjal s tem, da je bankovce v Trstu dobil za plačilo. Denes pri obravnavi nekaj časa pravi, da jih je na potu v Planino našel in nazadnje tudi pri obravnavi pove, da je bila prva izpovedba pred žandarmom prava. Anzil pa in Lorenzini dosledno vse tajita. Zasliši se mnogo prič, mej katerimi pa je mnogo takih, ki le v zatožbi slišano ponavljajo. Za Lazarja, katerega zagovarja dr. Zarnik, spričujejo priči J. Modrijančič, A. Lazar in njegov sin J. Lazar, da, kar je izročil sinu posestvo, ne hodi več po svetu in je zmirom doma.

Porotnik Gregor Šokljč pa trdi, da je zatoženca Lazarja videl septembra meseca l. 1875 na Gorenjskem blizu Bleda, ko ga je on vozil in da je tudi njemu oznanjeval, da ve za pripomoček, napraviti ga srečnega. Vsled tega, na predlog dr. Zarnikov, sodnija sklene,

da ima Šoklič kot porotnik izstopiti in obravnavati proti Lazarju prenehati za zdaj, da se stvar na tanko preišče. Ko se prebere še mnogo dopisov in spričal, proglasi predsednik obravnavo za končano.

Porotnikom se stavi pet glavnih in jedno dodatno vprašanje. Prvo glavno vprašanje se tiče udeležbe F. Fika zločinca izdaje ponarejenih javnih upnih papirjev, drugo vprašanje sokrivde J. Proseka pri prvem vprašanju omenjenega zločinca, tretje, četrto in peto vprašanje se tiče krivde Lorenzinija, Anzila in Ermacora, pri izdavi ponarejenih javnih upnih pisem in zadnje vprašanje gre na to, ali so se od zatoženih izdani bankovci delali s takim orodjem, da je bilo mogoče jih hitro napraviti.

Državni pravdnik je v začetku svojega govora omenil, da je jako žalostno, da imajo ljubljanski porotniki v enomer s ponarejalci bankovcev opraviti, in da je ta, skoraj bi se lahko reklo, epidemično razširjena strast, obogatiti se z ponarejenimi bankovci, prava nesreča za naše ljudstvo. Državni pravdnik potem utemeljuje zatožbo proti vsem petim zatožencem in nasvetuje, da porotniki vsa vprašanja potrdijo. Potem so zagovarjali razni zagovorniki. Dr. Ahačič je bil zagovornik Presekov in je jako dobro dokazoval, da zatožba proti Preseku ni nikakor utemeljena, kajti ničesa se mu ni moglo dokazati družega, kakor kar Fik govori, ali ta najbrže laže, kajti takemu človeku ni mnogo ali pa celo nič verjeti.

Porotniki so se posvetovali kake pol ure, potem naznanja njih načelnik Ledenik, da so porotniki Preseka jednoglasno nekrivega izpoznali, Fika, Lorenzinija, Anzila in Ermacora pa jednoglasno obsodili, tudi so zadnje vprašanje jednoglasno potrdili.

Državni pravdnik nasvetuje, naj se obsodijo vsi štirje zatoženci, pa da sodnija naj ide

pod kazn na to zločinstvo stavljeno (ječa za celo življenje) in kazn pod to mero odloči.

Dr. Ahačič tudi obžaluje, da je vedno toliko obravnav zaradi ponarejenih bankovcev. Na Nemškem ali Amerikanskem tega ni, kajti tam so bankovci res mojstersko izdelani. Pri nas niso, kriva je temu mnogo nacionalna dunajska banka, katere bankovci so tako slabo izdelani, da se lahko ponarejajo; tudi se predolgo časa puste mej svetom. Dr. Ahačič naglašja, naj bi slavna sodnija deželno vlado na to opozorila, da potrebne korake stori.

Sodnija čez nekoliko časa proglasi sodbo. Presek je nedolžen izpoznal, Fik obsojen na deset, Lorenzini na sedem, Anzil na šest in Ermacora na tri leta teške ječe, vsi imajo poostreno z jednim postom vsak mesec. Trije Lahji so po prestanej kazni z vseh avstrijskih dežel iztirani.

## Razne vesti.

\* (Padec Plevne) so tudi po hrvatskem Primorju radostno slavili z razsvetljavo in streljanjem.

\* (Redek slučaj.) Dne 5. t. m. je Baltazar Petras v Novem Gradu v Podravji praznoval redko svečanost. Tega dne ste se namreč oženili njegova hči in njegova vnukinja. Pri tem domačem razveseljevanju so bile zastopane tri generacije, 37 letni oča Marko, 60 letni stari oča in 90 letni praded Mirko, ki je navzlic vsem 9. križem še vrlo dobro zdrav.

\* (Reklama v Ameriki.) Nekov gostilničar v državi Kentucky v severni Ameriki naznanja, da pobeglim zaljublencem zaračunaj samo polovico od vsega, kar se doboje v njegovej gostilni.

Bolniki, kateri trpijo trganje, revmatizem, njih mrtvice in druge notranje in vanjske bolezni, katere imajo za neizlečljive, posebno opozorujemo na današnji inšert gospod L. G. Moessingera v Frankobrodu ob M.

## Tržne cene

v Ljubljani 19. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 42 kr.; — reš 6 gld. 18 kr.; — ječmen 5 gld. 69 kr.; — oves 3 gld. —

25 kr.; ajda 5 gld. 85 kr.; — prosa 5 gld. 85 kr.; — koruza 6 gld. 80 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 92 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — ipih tršien — gld. 66 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; jajce po 3 kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 52 kr.; — telečnine 50 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — svinja 100 kilogramov 2 gld. 05 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 50 kr.; — meška 4 gld. 50 kr.

## Dunajska borza 19. decembra.

| (izvirno telegrafično poročilo.) |     |      |    |
|----------------------------------|-----|------|----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih     | 63  | gld. | 50 |
| Enotni drž. dolg v srebru        | 66  | "    | 60 |
| Zlata renta                      | 74  | "    | 55 |
| 1860 drž. posojilo               | 112 | "    | 50 |
| Akcijske narodne banke           | 793 | "    | —  |
| Kreditne akcije                  | 205 | "    | 75 |
| London                           | 119 | "    | 75 |
| Napol.                           | 9   | "    | 61 |
| C. kr. cekini                    | 5   | "    | 68 |
| Srebro                           | 105 | "    | 20 |
| Državne marke                    | 59  | "    | 15 |

## Rudolf Kirbisch,

sladničar na kongresnem trgu, priporoča čestitemu p. t. občinstvu svojo obilno

**zalogo slaščic**  
za božične praznike.  
(360—5)

## Učenec,

ki zna slovenski ter nemški pisati in čitati, sprejme se pod dobrimi uveti v prodajalnico na kmetih. Natančneje se po dobroti izve v prodajalnici špecerijskega blaga na mestnem trgu št. 20, ali naravnost pri J. N. Rantu v Polhovem Gradcu.  
(376—3)

## Oznanilo preselitve.

Podpisani naznanjam svojim p. n. klijentom, da sem se iz pritličnega stanovanja na sv. Petra cesti št. 6 preselil v prvo nadstropje iste hiše, kjer imam tudi prijetno in kurjeno čakalnico.

(395—2)

Dr. Josip Derč.

## Kje?

moreš kupiti

najcenejša, najlepša in najpraktičnejša

## božična darila.

Pri

(368—4)

## M. Neumannu

v Ljubljani, v Slonovih ulicah (Lukmanovej hiši) števil. 11.

|                   |            |
|-------------------|------------|
| Potne kožuhe      | po 45 gld. |
| Menčikove         | " 20 "     |
| Ponočnice         | " 10 "     |
| Lovske suknje     | " 7 "      |
| Zimske hlače      | " 6 "      |
| Črno salon-obleko | " 25 "     |

## Velika zaloga

otroških oblek in vrhnjih sukenj, oblek za dečake in Menčikov-suknj, navadnih in lovskih sukenj,

najcenejših in najnovejših

## možkih sukenj za dame.

Vnanje naročbe se izvršujejo točno s povzetjem, kar komu ne gódi, zamenja lahko z drugim.

## Trganje in revmatizem,

njiju mrtvice in druge notranje in vnanje bolezni, katere so do zdaj imeli za neizlečljive.



Bolezni nove ali že zastarane, ter celo take, za katere niti misliti ni bilo, da bi se moglo proti njim upotrebljati zdravilo, s katerim se pridobode zopet dragoceno zdravje, ozdravljamo in lečimo stare bolezni, notranje in vnanje in take, ki so po vsem telesu ali samo na nekaterih udih.

Izdelovalcu Moessingerjevih zdravil je stalo mnogo truda, predno se mu je posrečilo po novem lečilnem načinu nabiranja (shrustavanja), ki so bila že trda, popolnem omečiti ter jih razdeliti, vsled česar more člen, ali bolje kitica, zopet zavzeti prejšnji položaj in cirkulacija krvi iti rednim putem. Nadalje oživlja in krepi one nezdrave telesne dele, ki so bili prej upognjeni ali nepregibni, da, celo take, ki so bili popolnem otrpeli. Najhujše trganje po glavi, da si zastarelo, odpravlja v jednem hipu, a prežene je v 3. dneh.

Ta zdravila se pa nemajo zamenjavati s takimi, katere ponujajo razni goljufivi mazači, katerih separijo pa le prepozno izpoznavajo ljudje. Najboljši dokaz o dobroti mojih zdravil je ta, da celo takov, ki je nad svojim ozdravljenjem obupal, že drugi dan čuti nekovo olajšanje, in to slaboten kakor trden človek. Zdravila mogó rabiti starček in detetu, tudi onega, komur je opravljati kakov posel, ni kakor ozdravljenje ne overa v njem, bodi da si je bolezen nakopal po prehlajenju, padcu, nezdravem stanovanju, pokvarjenem želodcu, ali po prenapetju živcev itd. Meni ni treba praviti, ako se je že prej kaj lečilo z znojenjem, kitovim oljem, petrolejem, kopanjem, gretjem ali na kakov drugi način, nego prosim, da se mi samo na kratko opiše bolezen in nje stópnja. Dopisujemo slovenski. Stanovanje naj se natančno naznani.

L. G. Moessinger v Frankobrodu ob M.

Predno upotreblja moj zdravilen način (ki stoji ubogo malo denarja) more se vsak ob istini osvedočiti po mnogih zahvalnih pismih, ki sem jih samo zadnji teden prejel, ter se more osobno obrniti na njih pisalce, da ga neposredno izvestijo.  
(358—3)